

voor eendracht

erblijden?

ns in beroering
kbaarheid, dat
woord voeren

orden gebracht
oeilijk één wor-

vorden

uren uitvallen,
naken een goed

ud

over tegemoet
n het Engelsch
schreven.

f. L. Kerkhof,
is G. Hoeksema,
der predikanten

d door de pre-
ultze.

eeder zin" zijn
Dr S. Volbeda
ard staan onder
van den Bosch

schouder onder

utnemend gees-

t onvervalscht
lods sterk door

de Vereeniging
den Augustus

en jubileum.

ns and stand-
is toch niet haar
te bieden.

n het afschuwe-
leeft onze sym-

pekt voor het
amen, die deze
geroepen en in

odig om dat te

en moed wa-
n H. Gispens van

n zijn werk be-

nderaan, was di

thaar, dat deze

st-
nieuwe periode

d.

HEPP.

LEVEN.

deze rubriek ge-
sen feit als het
te toch niet on-

gen, welke over-
touden zijn, niet

blijdschap over-
der door raads-

elen of banken
den heer Colijn
het Ministers

e beslissing ge-
ven goetbiedigt

acht ons dubbe-

ijn worden daar-
re partij gevoelt

niet.

et optreden van
g van ons ijde-

lechte vaderlan-

le eere van God
van den staat,
gevoel van het

it het hart zijn

s en is, meent
minister Colijn
begrepen belang

de Kabinetsof-

mateur vóór hij het Kabinet bouwde, de Rechtsche
Kamerclubs raadpleegde.

Dat waarborgt, dat er een vast accoord gesloten,
een belijnd program opgesteld is.

De halfslachtige positie, waarin het afgetreden
Kabinet den laatsten tijd verkeerde, is daarmee
overwonnen.

Het tegenwoordige Kabinet staat op steviger
grondslag.

Het cement der coalitie bewees ook nu weer
zijn deugdelijkheid.

De kwestie van andere partijgroepering is daar-
mee gelukkig opnieuw van de baan.

De politiek volgt in de naaste toekomst weer
haar natuurlijk spoor.

Het afgetreden Kabinet heeft vooral in zijn eerste
periode het land aan zich verplicht. Zijn verdiensten
zullen straks beter gewaardeerd worden dan heden.

Ook de zwakheden, welke in de laatste periode
openbaar werden, zullen die niet blijvend over-
schaduwen.

Toch is het tegenwoordig ministerie meer dan
een rekonstruktie van het vorige. En al hadden
we een enkelen titularis gaarne mee in het nieuwe
Kabinet zien opgenomen, we kunnen niet anders
dan het toejuichen, dat in restauratie geen heil
werd gezocht.

Ook door de niet-bevriende pers wordt toege-
geven, dat minister Colijn er in geslaagd is een
siet knappe koppen te vinden. Zonder de ministers
de revue te laten passeeren, mogen we wel uit-
drukking geven aan ons gevoelen, dat met name
van Mr Rutgers als minister van onderwijs hooge
verwachtingen mogen worden gekoesterd.

Blijkbaar is bij de verdeling der portefeuilles
vooral rekening gehouden met de rechtmatige aan-
spraken der gekoaliseerde partijen.

Hebben de Roomschen ditmaal niet de belang-
rijkste departementen verkregen, het getal schenkt
hun vergoeding. Indien het waar is, dat voor kolo-
nien ook een Roomsche zal worden benoemd, be-
zelen zij niet minder dan vier zetels.

Ook bestaat er alle hoop, dat de saamvoering
van oorlog en marine blijvend zal zijn, waarmee
een langgekoesterde wensch der anti-revolutionairen
vervuld zou zijn.

Alles saamgenomen, hebben we reden om dit
Kabinet met vol vertrouwen tegemoet te treden.

Aan minister Colijn mag de hulde niet worden
onthouden met deze formatie een knap stuk werk
te hebben geleverd.

Met begrijpelijke belangstelling zien we naar de
Troonrede uit.

Moge het Kabinetprogram klinken als een klok.
En vooral het nieuwe geluid doen hooren, dat
progressiviteit op den grondslag der christelijke be-
ginselen meldt.

HEPP.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

De Christelijke Opvoeding en de moderne kultuur.

II.

Op dit haar terrein heeft de moderne kultuur
als wonderen gewrocht.

Hoe ontwikkelde zich de Wetenschap. Uit het
nevelig verleden werd document op document te-
ruggevonden, en hoe onbegrijpelijk ze ook schenen,
zij werden ontcijferd. Steden, eeuwen lang bedol-
len, werden opgegraven, zoodat het leven van
eeuwenher voor ons staat in de helderheid van
den vollen dag.

En in het rijk der natuur, hoe heerlijk blinkt
daar op alle gebied de vooruitgang! De eene vin-
ding overtrof de andere in vernuft. Hoe ging de
kennis van ons lichaam en zijn verrichtingen, zijn
bouw en groei, tot in de kleinste bijzonderheden,
met reuzenschreden vooruit. De stroom van het
leven wordt tot in de fijnste aderbuiscjes bespied,
maar ook gestelpt, wanneer het vlijm van den
operateur tot in het diepste van het lichaam er
stwarts doorheen moet. De mensch wapende zich
het oog en twee werelden doken voor hem op. In
de schemerende verten ziet hij in de nevelvlekken
duizenden zonnen. In de wereld van het wegschui-
lende kleine ziet hij „the struggle for life” van
gansche bacillen- en bacteriën-kolonien. Ja, zou de
vooruitgang der kultuur wel ergens sterker in uit-
komen, dan in het feit, hoe de mensch geleerd
door experiment en bespiegeling de kleine mole-
culen brak in atomen en deze ziet als zonnestelsels
van ionen en electronen, zoodat niet naar hun wezen,
dan toch naar hun openbaring kracht? Een kracht,
die heenwijst naar de door ons beleden alom tegen-
woordige kracht Gods, die alle dingen draagt?

Is het niet opvallend, hoe de menschelijke na-
tuurbeheersching van het zichbaar-stoffelijke zich
hoe langs zoo meer uitbreidt ook over het onzicht-
bare krachtenveld! Telephonie en telephonie kun-
nen de draden der verbinding missen. Tijd en
Ruimte schijnen ontroond te worden. Al meer krim-
pen de afstanden in, al sneller wentelen de rade-
ren der machines. De diepten der zeeën doorklieft
de mensch; over de bergen der aarde zweeft hij. De
stille polen tot dusver door winden enkel bewogen,
doet hij hooren 't zware ronken van vliegmaschinen en
Zeppelins. De zwakke menschelijke stem vliegt langs
den dunnen draad, neen over onzichtbare Hertz-

sche golven om in andere werelddelen te worden
gevangen en verstaan. Wat eeuwen hadden ont-
beerd, wordt ons geboden. Wat eeuwen na eeuwen
niet wisten, kennen wij. Wat vroegere geslachten
huiverend wegens het onverwachte een mysterie
noemden, of in doodsangst spelden als voortteeken
van naderend onheil, dat profeteeren onze geleerden
jaren, ja eeuwen vooruit, en wordt ons zeer een-
voudig, natuurlijk en gewoon.

En vallen we samen in de vroegere en de mo-
derne kultuur, grijpt dan niet een gevoel van hooge
bewondering ons aan, ons, die voor geen natuur-
wonderen meer ter zijde gaan?

Hoe vlijtig zijn de terreinen van het ware, het
goede en het schoone doorzocht. Welk een rijkdom
en diepte van gedachten en gevoelens schittert ons
legen in het gesproken woord, is vastgelegd in
steen en schrift. Welke machtige gewrochten, schep-
pingen van bouw- en beeldkunst spreken ons toe.
Wie wordt niet ontroerd, ja verrukt bij het zien
van de teere scheppingen der schilderkunst, bij
het hooren van de symphonieën der toonkunst?
Wie voelt niet de deining der eeuwigheid aan het
strand van den tijd in het beste en hoogste van wat
de dichtkunst ons biedt? Zij, de Koningin der
kunsten?

Ja, waarlijk de kultuur, ook de moderne, treedt
ons tegen in een pracht van bloei en vrucht, die
nauwlijks plantse laat voor blaau.

Hoe heerlijk blijkt uit dezen ontwikkelingsgang
hoe Gods gebod in den hof van Eden aan den
mensch gegeven: Onderwerp de aarde! Heb heer-
schappij! niet enkel „Aufgabe” doch ook „Gabe”
is. Zijn God onderwijst hem en daardoor brengt
hij de schatten der kultuur naar boven.

Naar Gods beeld en Zijn gelijkenis geschapen,
weet dit schepsel, schakel tusschen deze twee, stof
en geest, de geheimen door den grooten Schepper
in beide ingetooverd, aan het licht te brengen en
straalt aldus Gode de heerlijkheid toe, die de Heere
als spelend uit Zijn Schepping opvangen wil.

„Toen wij, op Gabriëls bazijnen,
„Ontvonkten, en een nieuwe wijs
„Aanhieven, God ten prijs;
„De rozegaarden, en de tuinen
„Van 't hemelsch paradijs,
„Door zulk een dauw en spijs
„Van lof en zang verblijd,
„Ontloken.”

De Christelijke opvoeding bedoelt ontplooiing van
dit beeld Gods. Ze is naar het Duitsche woord
Bildung (in tegenstelling met Africhting), opdat „de
mensch God zijn Schepper recht kennen, Hem van
harte liefhebben en met Hem in de eeuwig zalig-
heid leven zou, om Hem te loven en te prijzen”.
Ook daardoor, dat „naar Gods eeuwige voorzienig-
heid en door Zijn oneindige kracht alles den
mensch dient, ten einde de mensch zijn God
diene”.

Aldus opgevat heeft de Christelijke opvoeding
de kultuur te omvamen en het kind er midden
in te plaatsen, omdat het nooit te veel, altijd te
weinig er van in zich opneemt.

* * *

Helaas, helaas, helaas, waar is ons heil gevaren?

Hoe zien de hoffelijke gevels
Zoo rood? hoe straalt het heilig licht
Zoo rood op ons gezicht,
Door wolken en bedroefde nevels?
Wat damp, wat mist betreft
Dat zuiver, nooit bevekt,
En loutere saffier?

De verhouding tot de kultuur is zoo gansch
anders nu, dan ze oorspronkelijk was bedoeld en
geschapen.

Als den Zoon des Menschen op een zeer hoogen
berg al de koninkrijken der wereld en hun heer-
lijkheid, dat is hun kultuur, getoond en zange-
boden wordt, dan weigert Hij en klinkt streng
tot den verzoeker: Ga weg, Satan! Satan en mensch
hebben in de aderen der schepping het gif der
zonde gespoten en sindsdien zijn de verhoudin-
gen veranderd, is de invloed van de kultuur niet
enkel meer ten goede, maar vaak in het tegen-
deel omgeslagen. De inspiratie, die van boven is,
werd verdronken door de inblazingen der hel. Drup-
pel in het helder doorschijnend loog een klein
scheutje van het evenzeer doorschijnend phenol-
phaleïne, opgelost in alcohol, en de heldere vloe-
stof schiet plotseling violet-rood.

Vermenigvuldigd de grootste positieve waarde met
de kleinste negatieve en al het positieve wordt
negatief. Aldus de betekenis van de ééne moe-
derzonde in Gods reine schepping.

Wel voorkomt de inwerking der Goddelijke ge-
nade den ondergang van wat geschapen is, maar
niettemin is er door 's menschen zieleweefsel, door
zijn levensweb en zijn kultuurproduct een scheur
gerist, die de vitale levensdeelen raakt. Het beeld
Gods in den mensch ligt aan scherven. De Na-
tuur buiten hem is krank in den levenswortel.

De kultuur is van toen af als Jona's wonder-
boom. Een worm kraagt aan zijn wortel. Het kul-
tuur-weelderig Babel van Hammurabi is vergaan.
Egypte's ontwikkeling is vergaan. De schoonheid
van Griekenland, de bloei van Rome, de kultuur

van Mohammedaan en Azteek is vergaan. En ligt
het oud Europa niet voortdurend, krimpens als
in doodsworsteling, te stuip trekken? De wees-
klacht: „De wereld gaat voorbij en haar begeer-
lijkheid” klinkt overal ons tegen. Niet zonder reden
weent het dichterhart, dat teer-trillende en fijn-
gevoelende, om bloemen in den knop gebroken,
om liefde die niet is ontloken, om eigen harte,
dat niet werd verstaan.

Droever en reëler, dan een der jongsten, Pieter
Nicolaas van Eyck (geboren 1887) het uitschreit
kan het niet, als hij verklaarde, dat hij al zijn
zoeken hij maar één ding vond, n.l. de diepere
ziel, die onsterfelijk in het verborgen van zijn ziel
leeft, en niet dan zijn ingeboren smart, de ziel
van 't eeuwige verdriet is, en daarvan zingend
verder getuigt:

„Als uit onpeilbre diepten schroeit
„De vlam van haar ontroostbaarheid;
„En als haar glans naar boven gloeit,
„Dan hoor ik hoe haar stilte schreit.”

„En hoeveel vreugde en hoeveel zoets
„De dag mij wint, zij blijft mij steeds
„De ziel van veel verborgen gloeds,
„De gloed van veel verholten leeds.”

Ook Annie Salomons, geb. 1885, gevoelt dit sterk:

„Mijn leven gaat door donkergrijze straten
„Met drukke menschen, altijd droef en druk
„Maar in mijn hart klaagt al maar dat verlangen
„Naar 't verre land van zuiver stil geluk.”

Het leven buiten God ontledigt van alle idealen.
Dat doet zelfs de meest bekoorlijke lente, zoodat
Geerten Gossaert (geb. 1884) in Experimenten
getuigt:

„Wéér kwam ze en ging aan ons voorbij;
„Haar spot doorwondde u en mij
„Met die onvertaaltbare tovertaal
„Van eenen kraken nachtegaal....”

Onze ziel is geschapen tot God en ze is on-
rustig in ons, zelfs in de bedwelming der kultuur,
tot ze ruste vindt in God.

Waarop wijst dit alles anders dan op de ge-
brokenheid van den mensch, van zijn streven en
zijn werken? Waarop anders dan op het woord
van Plato; waarop ook Dr C. Gerretson, dezelfde
Geerten Gossaert, zich beroept; n.l. dat het ethi-
sche en het aesthetische principe, dat zedelijkheid
en schoonheid in den mensch gescheiden zijn en
tegenstrijdig, zoodat zelfs de hoogste openbaring
der kultuur niet tot het geluk van de rust voeren
kon.

Hoeveel te meer spijet onze moderne kultuur
te kort. Want minder dan aesthetische en ethische
cultuur kunnen haar wonderen der techniek de
pijnen der gebrokenheid stillen. Of er kaarsen branden,
dan kunstige electrische zonnen stralen, is
dien, die in stervensnood ter neder ligt, egaal.
Hoe schril teekent de Pinksterboodschap-1925 van
de Openbare Quaker-Meeting te Bithoven den harte-
angst der moderne menschheid:

„Is het niet donker in de wereld?
„En wordt de nacht niet dieper en zwarter
om ons?”

„Groeit niet in alle landen het aantal van hen,
„die de hoop verloren hebben, die geen richting
„meer zien.”

Geen hoop meer! Is het niet de afgrond van
den zelfmoord? Is het niet volgens Dante's op-
schrijf een dalen in de diepten des doods?

Als dat de toestand van de moderne kultuur
weergeeft, hoe moet de Christelijke opvoeding zich
dan tot haar in relatie stellen?

Het menschelijk hart heeft meer behoefte aan
overwinningsliederen, die het leven profileeren, dan
aan klaagzangen over sterven en leed. De wereld
is een stad van stervenden; aller menschen hart
slaat den droeven marsch van den dood. De
aarde doet haar mond open en roept vanwege den
bloed- en tranenvloed, die ze heeft moeten ver-
zwelgen. De wereld weent om wat het leven onthoudt
en om wat de dood ontnemt. Er is zoo-
veel ledigheid in ziel en leven. De wereld ligt
onder den vloek en uit al haar rijken klimt de
zucht des lijdens op. Het is waar, alles waar.
Maar de mensch in zijn smart heeft aan iets meer-
ders, aan iets hoogers behoefte dan aan de kultuur,
die wel langs het leed voorbij voert, maar slechts
uistelt van executie verleent. De mensch moet
hebben, wat den dood overwint en hem er boven
verheft.

STRIKWERDA.

PERS-SCHOUW.

De Hollandsche jongen.

„De School met 'den Bijbel” bevat van de hand
van J. L. iets over den Hollandschen jon-
gen. Ik kan dat artikel hier niet overnemen zonder
eerst de aandacht te vragen voor deze passage uit het
verslag van „De Arend”, Nutsinstituut voor volksont-
wikkeling, clubhuis te Rotterdam voor maatschappelijk
werk onder jongens: De heer W. E. v. Wijk schreef
daarin (hetgeen ik citeer is alleen maar om te typereen,
hij zegt veel meer dan dit weinige):

Hoe ziet nu onze „meerderheidsjongen” er uit?
Hij is lang van stuk maar slapedanig. Z'n knieën